

A szegénység tipródása

Aki most nem fektet be a növénytermesztésbe, az még a jövedelmező termelés ígéretére sem számíthat. Ahhoz ugyanis, hogy kiderüljön, nyereséges, vagy veszteséges e tevékenység, csinálni kellene. A szántókat zömében a termelőszövetkezetek művelik, de ezek jó részénél már tavaly felőrlődtek a pénzügyi tartalékok. Ezért a mostani tavasz régen nem látott bizonytalanságokkal terhelt. Születtek ugyan központi rendelkezések kedvezményes hitelekéről, állami garanciavállalásról, de a végrehajtásra felszólított bankok a jelek szerint nem sietnek „kidobni” a pénzüket. Ebbe a rendkívül alacsony jövedelmezőségű ágazatba üzleti alapon nemigen tolakszik a tőke. E szervezetek további sorsának kiforratlansága is óvatosságra int.

A nagyüzemek helyzete igen differenciált, a felső harmad még boldogul, nekik még könnyűszerrel adnak hitelt, amennyiben igénylik. A középmezőny nehezen, de végzi az időszakos munkákat. Hogy honnan szereznek rá pénzt, az már az ő titkuk. A fedezetet leginkább a készpénzéért értékesített, apró-cseprő holmik adják, egyik napról a másikra. Az alsó harmad már gyakorlatilag lebénult, a vagyonfelélésen kívül nincs más alternatíva. A homokvidéken legalább a kertészethez, állattenyésztéshez kötődő feladatokra próbálják összekaparni a pénzt. Az állami támogatás megszűntével a szántóföldi növénytermesztés nagyrészt veszteséges, így a gyengébb területeket már nem is kísérelnek meg bevetni, parlagon hagyják.

Néhány szövetkezetről érdeklődtem a konkrét helyzetükről, s elképzelésükről. Kérésüket meg tudom érteni, hogy direktbe ne „írjam ki” őket az újságba. A panaszkodás visszatekintő is lehet. Az elhangzott, leírt mondat a szóba hozott

bank előtt még ronthatja a megítélését. Nehogy pont emiatt essen kútba a kért, a remélt hitel, amit lehet, hogy egyébként sem kapnának meg.

Az egyik helyen az elnök, a főkönyvelő, a mezőgazdász kupaktanácsába csöppentem. Osztottak, szoroztak, tipródtak, de eredménytelenül. Az időjárás kedvezett volna a munkának, de itt következik a felsorolás, mi az, amit nem csinálhattak: napraforgó- és kukoricaterület megszerezése, búzagyomirtózás, kukoricavetőmag-vásárlás. S ez még csak egy olyan szövetkezet, ahol a vagyonarányos eladósodottság tíz százalék körüli.

A termelésbe fektethető pénzzel a magángazdálkodók sincsenek sokkal jobban elhelyezve. Akad, ahol a szövetkezet fut a pénze után, mert több millió forint értékben beművelte a háztájt, s a tagok nagyrésze utólag sem tudja megfizetni a hitelbe végzett munkát.

T. Sz. I.

Vállalkozás – zöld mezőben

„Mezőgazdasági vállalkozás '92” címmel, a Földművelésügyi Hivatal és a Mezőgazdasági Termelők Csongrád Megyei Érdekvédelmi Szövetsége közös szervezésében holnap, szerdán egész napos tanácskozást tartanak Hódmezővásárhelyen, az állattenyésztési főiskolai kar épületében. A vállalkozói fórumra meghívott előadók, az FM-ből dr. Szőke Károly helyettes államtitkár, dr. Baják Gyula, a MOSZ vállalkozói titkárságának főtanácsosa a mezőgazdasági vállalkozók jövőjét és a vállalkozási környezetet vázolják föl. Emellett a Mezőbank és az OKHB képviselői szólnak a mezőgazdasági termékek tőzsdei értékesítési lehetőségeiről és a vállalkozások pénzügyi helyzetéről.

Sárközy Tamás szerint

Privatizációból gyenge közepes

– Valami van, de nem az igazi – mondta Sárközy Tamás professzor a tanácsadók és tanácsalank találkozóján a magyar privatizációról. – Jó, mert valahogy halad, és rossz, mert az adott körülmények között nem is lehet igazán jól csinálni. Van ugyanis egy hatalmas mennyiségű, az össznemzeti vagyon 85 százalékát kitevő állami tulajdon, és roppant szerény belföldi érdeklődés; a lakosság ugyanis természetszerűleg nem veszteséges vállalatok részvényeit akarja megvásárolni.

Nyugaton kétféle privatizációs stratégia létezik; a liberális szemléletű országokban az állami tulajdon és monopóliumok köre nagyon szűk; az etatista országokban viszont a tulajdon egy része (maximum 30 százalék) állami tulajdonban marad, és csak a használati jogot privatizálják. A magyar kormányzat ezt a második modell követi, hiszen az eddigi törvények – a koncessziós és az előprivatizációról szóló – csökevényes privatizációt valósítanak meg. Relatív sikertelenségük is ebből adódik; mind a hazai, mind a külföldi tőkések valódi tulajdonhoz akarnak jutni, nem csupán bérleti joghoz.

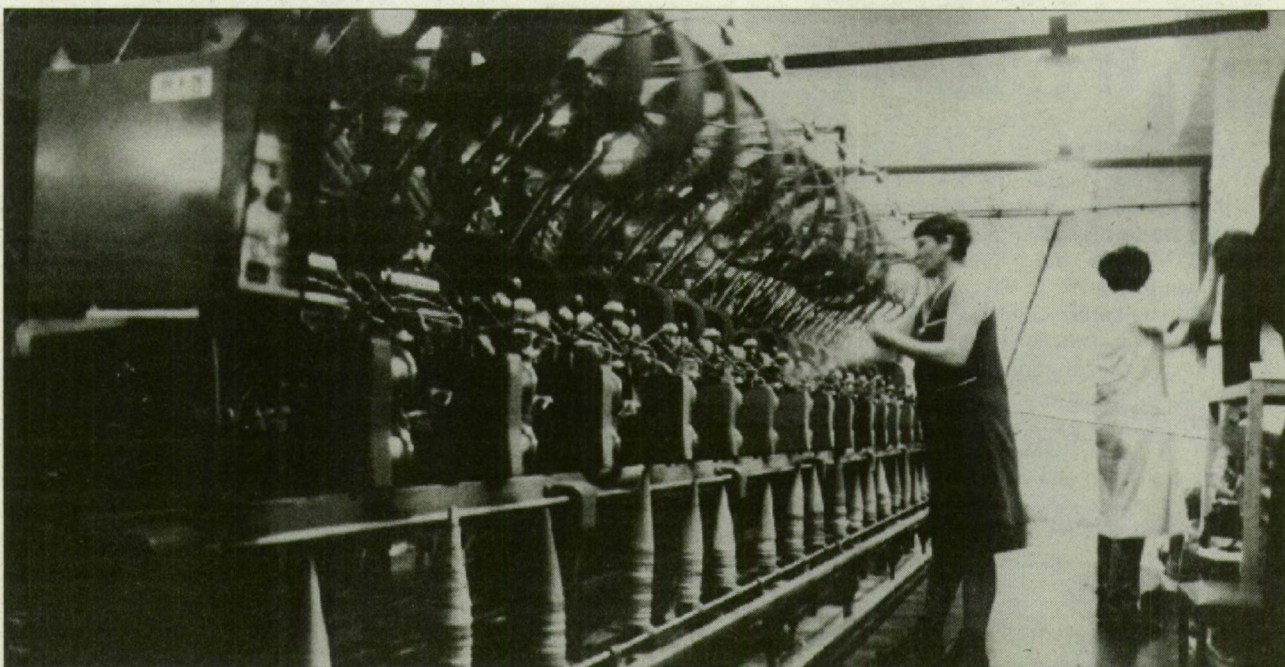
Szűz prostitúthoz hasonlóan a professzor azt a törvénytervezetet, amely Az állami tulajdon értékesítéséről, védelméről címet viseli. Értékesíteni és védeni ugyanis

Tanács-találkozó

Az Állami Vagyonügynökség előkészítette az önprivatizáció második ütemét, melyben az egymilliárd forint árbevétel és vagyon alatti, legfeljebb ezer főt foglalkoztató állami vállalatok kerülnek magánkézbe. Mivel a második ütem napokon belül elindul, várhatóan jó néhány cég keresi privatizációs tanácsadó partnerét. A tanácsadók és tanácsadók találkozója kívánja megkönnyíteni a Magyar Közgazdasági Társaság. A hétfőn kezdődött, tanácsadók és tanácsadók találkozója harminc – köztük számos nemzetközi – privatizációs tanácsadó cég állított ki, és előadások hangzottak el a privatizáció aktuális kérdéseiről. Délután a rendezvény vendégei az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank közgyűlésének résztvevőivel, befektetőkkel, bankszakemberekkel és szakírókkal találkoztak.

K. G.

nem lehet egyszerre a vagyont, hiszen a jelenlegi körülmények között jó áron nem lehet az állami tulajdon privatizálni.

Meghirdetés előtt a Hódiköt

Messze az út vége

Elbocsátottak 125 dolgozót

– Mekkora a Hódiköt vagyona?

– Induló vagyonmérleggel rendelkezünk, leltárral alátámasztva. Ez nem hajszálpontos, mivel fél évvel ezelőtti adatokat tartalmaz. Azért nem készítettünk új vagyonmérleget, mert roppant költséges és csak hat hónapig érvényes. Annyit mondhatok, hogy a vállalat nettó adósságállománya alatta van a mobilizálható vagyonnak, a bruttó vagyonnak pedig a fele. A hitelezőket tehát 100 százalékos mértékben ki tudjuk elégíteni.

– Mivel kezdődött el a felszámolási eljárás?

– Miután a megyei bíróság határozatot hozott a felszámolásáról, elkészítettük az induló vagyonmérleget, és intézkedtünk, hogy a nekünk tartozó cégek fizessenek. Ugyanakkor a hitelezők bejelentették a követeléseiket – jelenleg velük egyezkedünk. A legkönnyebben

A Hódiköt élén jelenleg felszámolóbiztos áll Szabó Tibor személyében, aki a Reorg Gazdasági és Pénzügyi Részvénytársaság munkatársa. Villányi László, a Hódiköt korábbi igazgatója a felszámoló helyi megbízottjaként mutatkozik be. Tőlük próbálom megtudni, mi történt az eltelt öt hónap során, hol tart az 1993 végén lezáruló folyamat.

– A cég meghirdetés előtt áll – mondja Szabó Tibor, aki heti egy napot, a szerdait tölti el Vásárhelyen. – Ehhez részletes anyagot állítunk össze, bemutatjuk benne a Hódikötöt, leírjuk, milyen társaságokban hány százalékos tulajdonrészrel rendelkezik.

eladható ingatlanainkat pedig értékesítjük.

– Miközben a termelés zavartalanul folyik. Azt hallom, soha ennyi megrendelése nem volt a Hódikötnek, mint most, a felszámolás időszakában.

– Ez így igaz. Erre az évre új gazdasági terv készült, 350 millió forint értékű termelés folyik, és további 50 milliót érnek az egyéb tevékenységekből befolyó bevételeink.

Mintegy 650 ezer darab pulóvert, kardigánt, tunikát gyárt a Hódiköt. Olyannyira sok a megrendelés, hogy bér munkában dolgoztatunk Lengyelországban és Bulgáriában. A felszámolás kezdetén az volt az alapelv, hogy termeljen a gyár, hiszen működő üzemet sokkal jobb áron lehet értékesíteni.

– Ennek ellenére dolgozókat küldtek el. Miért?

– A létszám idén 163 fővel

csökkent, közülük 125-öt bocsátottunk el, a többiek saját elhatározásukból távoztak. Aki elbocsátott, azok végkielégítést kaptak. Hiába túlórázik a gyártás augusztus végéig, a terhelés nem egyenletes, ezért nem tarthattuk meg a régi létszámot. A korábbi 738 fő helyett most 575 a Hódiköt létszáma.

Villányi Lászlótól meg tudom: a Hódiköt megrendelői olasz, francia, angol, német, finn és japán cégek. A korábbi szovjet piac helyett sikerült tehát Nyugaton elhelyezni az árut. A Hódiköt befektetett vagyona (részjegy és üzletrész) meghaladja a 230 millió forintot, de ezekhez a felszámoló csak az eljárás legvégén nyúl hozzá. A vállalat felszámolása különben kedvezőbb feltételek között zajlik, mint bárhol másutt az országban.

FEKETE KLÁRA

Az olasz és a magyar példa

Adócsoda

Beszéltünk annak idején német, japán, olasz csodáról. Olaszországban az ötvenes években egyik évről a másikra a nemzeti össztermék jelentős növekedése következett be. Kutatók sokasága vizsgálta, hogy mi történt. Végül rájöttek, hogy az egyik évről a másikra bekövetkezett nagyarányú fejlődés mögött számviteli-adózási törvénymódosulás van. Az történt ugyanis, hogy az oly elterjedt feketemunka, leszámolatlan teljesítések egy része láthatóvá vált.

Az emberek természetesen hamar rájöttek, hogy ez roppant költséges, a fizetendő adók miatt. Ezért aztán minden adóalany lázasan a kiskapukat kutatta és kutatja ma is. Így vált nemzeti sporttá az adócsalás. Talán nem is csalis, hanem az azonnali adózás helyett egy – az egyén szempontjából – igazságosabb osztozkodás a megtermelt jövedelemen.

A kárvallott általában az adóhivatal. Persze, ő sem rest, és időről időre nyilvánosságra hozza a legnagyobb adócsalók listáját.

Az igazságosnak vélt osztozkodást természetesen civilizált formában is el lehet végezni, de ezt is az adóhivatal bánja. Például oly módon, hogy egy vállalat a saját alkalmazottai számára adózási tanfolyamot rendel egy adószakértő cégtől. És ezt részben az adóhivatal költségére teheti, mert a tanfolyam vagy tanácsadás díja költség, az pedig csökkenti a nyereséget.

Kíváncsian várjuk, hogy Magyarországon a számviteli törvény és az adótörvények változása milyen reagálást vált ki az érintettek közül, azon túlmenően, hogy mindenki szorgalmasan gyűjti a költségeket, tanulmányozza a törvényeket. Lehet, hogy mi is új nemzeti sport kialakulásának lehetünk tanúi? Lehetséges, hogy sok, eddig saját költségként ismert tétel adóalapcsökkentővé válik? Valószínű, hogy megnő a számlát kérő – követelő – polgárok aránya, s ezáltal az adóhivatal tudomására jutnak eltitkolt jövedelmek?

Az állampolgárok számára az egyik legérdekesebb újdonság a kötelező vagyonnyilatkozat. És nem csupán érdekesség, hanem

egyfajta fenyegetés is, hiszen nem tudni pontosan, hogy mire akarják felhasználni.

Lehet, hogy pusztán az a cél, hogy a különösen nagy és adózatlan jövedelemből szerzett vagyonokat megadóztassák. De mi lesz akkor, ha az állampolgárok töredelmesen bevallják vagyonkájukat, majd születik egy olyan törvény, hogy ezentúl minden évben kérnek vagyonnyilatkozatot. És mi történik akkor, ha a vagyont a mindenkori napi áron értékeli, majd az inflációs „vagyonnövekedést” megadóztatják? Lehet, hogy ez csak egy rossz vicc, de biztosíték nincs rá, hogy nem ez fog történni.

Annyi bizonyos, hogy az adóztatással foglalkozó profik értik a dolgukat. Számítani kell tehát arra is, hogy a csödbe menő, majd felszámolandó vállalatok, szövetkezetek, kisvállalkozások, valamint a munkanélküli-tömegek kieső adóját, a fogyasztás csökkenésével kieső áfát pótolni kívánják majd. Akkor pedig oda nyúlnak, ahová lehet. Az pedig régi törvény, hogy azt adóztatják, akinek van, vagy aki szerez. Mivel pedig lakni mindenki lakik, előbb-utóbb minden polgár az adóhatóság szeme elé kerül. Ha bevallja vagyonkáját, akkor egy progresszív vagyonadó, vagy egy inflációs értéknövekedési adó lehet a következmény. Ha nem vallja be, akkor esetleg egy későbbi vizsgálaton magyarázkodhat, mit, miből szerzett. Az adóhivatal tehát így is, úgy is jól jár. A polgár sorsa viszont attól függ majd, miként sáfárogdik pénzével az állam.

SÜVEGES KÁROLY

KECZER